

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea“ sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgeșana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișerul, Hașegana, Hondoleana, Insoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Iștorul, (Sângeorgiu), Iștorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Nera, Noiana, Oleana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcâdate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Rîureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercățiana, Silvania, Șomuşana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnavăneana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Propaganda pentru întruparea însoțirilor economice sătești.

Poate-se oare numi propagandă acțiunea întreprinsă până acum la noi în scopul întrupării și ocrotirii însoțirilor economice sătești?

Răspundem: da, a fost și este o propagandă.

Tot ce s'a scris până acum în acest scop: în ziare, reviste și broșuri; toate prelegerile populare, în care s'a tratat chestia însoțirilor, dar mai cu seamă acțiunea desfășurată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“, de banca „Economul“ din Cluj, de dl V. C. Osvadă, — și puțini alții aparțin propagandei însoțirilor economice sătești.

Și să recunoaștem că acțiunea aceasta, modestă cum a fost și este, a adus și ea roade. Lumea românească din patrie se împretinește din zi în zi mai mult cu ideea însoțirilor economice și, ici-colo, trece și la fapte. O face aceasta însă și sub presiunea împrejurărilor din țară și de aiurea, unde, mai ales, în ultimele două decenii s'a lucrat cu sistem și perseverență în această direcție, obținându-se și rezultate, care pot să fie și pentru noi un îndemn de a stărui din toate puterile și cu toate mijloacele posibile pentru întruparea însoțirilor economice.

Pentru ilustrarea celor spuse fie-ne permis a aduce numai două exemple.

Insoțirile de credit sătești au început să se răspândească printre maghiari, deja dela anul 1886, când s'a constituit „*Insoțirea comitatului Pesta-Pilis-Solt-Kiskun*“ cu un capital de K 200.000, înființând 79 însoțiri de credit sătești.

În 1894 Centrala comitatului Pesta, cu concursul „*Primei uniune a caselor de păstrare naționale din Pesta*“, s'a organizat ca centrală regnicolară cu titlul: „*Institutul de credit central al însoțirilor din patrie ca însoțire*“, și a luat asupra sa conducerea și controlul mișcării însoțirilor de credit. Sub influința acesteia, dela 1894 — 1898, s'a ridicat numărul însoțirilor de credit dela 79 la 465.

În fine art. de lege XXIII din 1898 a alcătuit „*Insoțirea de credit regnicolară centrală*“ și prin aceasta s'a creat pe seama organizării însoțirilor de credit o bază legală și, în multe privințe, o situație mai favorabilă. Astăzi sunt în întreagă țara la 2300 însoțiri de credit, în legătură cu numita centrală regnicolară; unele din aceste și prin satele românești.

Al doilea exemplu îl formează „*Insoțirea de consum și valorizare „Hangya“ a Ligei agriculturilor ungari*“, care este una din cele mai importante creațiuni, pornite în timpul mai nou, din inițiativă particulară, în Ungaria. Scopul acestei instituții este organizarea însoțirilor de consum și valorizare și prevederea acelorora cu mărfuri de calitate bună și ieftină. Urzitorul și întemeietorul acestei centrale a fost contele Alexandru Károlyi. Adunarea de constituire a însoțirii s'a ținut în 1898,

subscris fiind un capital de cote în sumă de K 50,000, din care K 33,000 subscrise de contele A. Károlyi, după-ce fondatorii au subscris cote abia în suma de K 17,000.

În 1900 contele A. Károlyi a subscris de nou la „Hangya“ părți fundamentale în valoare de K 200,000, apoi în 1903 iarăși cote în valoare de K 270,000.

„Hangya“ și-a început activitatea înainte cu 14 ani, într-o oada sărăcăcioasă, având în primul an o circulație de K 49,457. Acum, după 14 ani, are în capitală un palat cu 4 etaje în valoare de 1 milion și $\frac{1}{2}$ cor., cu magazine de mărfuri corespunzătoare cerințelor epocii în care trăim și având la sfârșitul anului trecut o circulație în valoare de rotund K 20 milioane.

În anul prim „Hangya“ a înființat 19 însoțiri de consum cu circa 2000 membri. La sfârșitul anului al 14-lea avea înființate 1091 însoțiri cu aproape 200,000 de membri.

În anul trecut „Hangya“ a cheltuit pentru răspândirea cunoștințelor comerciale între popor, pentru supraveghierea și controlul însoțirilor K 230,000; iar în curs de 14 ani a cheltuit pentru aceste scopuri, adică pentru *propagandă și control*, K 1.108,000. În cele aproape 1100 de sate, în care sau înființat însoțirile de consum, situația materială și morală a populației s'a ameliorat în mod simțitor. Țăranul nu mai este azi robul cârciumarilor și precupeților fără suflet, care îl înveninau cu spurcatul de rachiu și îi vindeau adesea marfă și scumpă și falsificată.

În fruntea acestor însoțiri s'au pus, dela început, oameni cu totul devotați acestor instituții, cari și-au format și ei succesiv o ceată număroasă de funcționari harnici și însuflețiți.

De acțiuni mari, de felul celor arătate mai sus, la noi nu a fost vorba până acum. De abia în ultimul timp s'a pornit și la noi un curent mai favorabil pentru o propagandă mai generală și mai intensivă. E și timpul suprem ca să ieșim odată din situația nehotărâtă și inconștientă, în care lăncezim de de zeci de ani, în vreme ce alte neamuri și chiar frații noștri din România s'au organizat pe o scară întinsă pe terenul însoțirilor economice în mii și mii de sate.

O propagandă intensivă și din multe părți se impune și la noi cu o forță irezistibilă.

Conferența Revizorilor „Solidarității“.

Conform programului stabilit și publicat la timpul său și în revista noastră, Sâmbătă în 15 I. c. s'a întrunit la Caransebeș a II-a conferență a Revizorilor „Solidarității“. Conferența aceasta s'a ținut în Casina română din Caransebeș și la ea au participat pe lângă președintele, secretarul și 14 revizori ai „Solidarității“ mai mulți directori de bancă, între cari și trei reprezentanți ai băncilor din Turnu-Severin. Parte activă la lucrările conferenței, la discuții și la aducerea hotărârilor au luat însă numai revizorii-experti și membrii biroului „Solidarității“. Conferența s'a deschis prin dl *Parteniu Cosma* la oarele 10 a. m. Dânsul a salutat pe cei prezenți și și-a exprimat speranță că această nouă întrunire a revizorilor-experti va contribui și mai mult la dezvoltarea și îmbunătățirea controlului extern, introdus la băncile asociate. A dat apoi cuvânt secretarului „Solidarității“ care a prezentat și cetit următorul raport

Onorată Conferență!

Domnilor Revizori!

Intrunirea noastră de astăzi este continuarea lucrărilor inițiate prin conferența ținută la 9 Ianuarie a. c., conferență, care cum desigur Vă este cunoscut, a fost apretiată după cuviință atât de direcțiunea «Solidarității», cât și de alți factori competenți ai băncilor noastre. Ca o dovadă despre aceasta servească împrejurarea că direcțiunea «Solidarității» a aprobat în întregime hotărârile conferenței noastre și a decis continuarea lucrărilor începute, iar factorii de samă ai institutelor noastre financiare — cărorora ne-am adresat — participă la acoperirea cheltuielilor împreunate cu întrunirea noastră de astăzi și — de sigur — și a celor din viitor, două fapte pentru cari nu putem decât să ne exprimăm completa noastră recunoștință. Și cred, că această recunoștință cu nimic nu o vom putea arăta mai bine, decât continuând cu zel și interes lucrările începute, augmentându-le cu toate acele chestiuni și probleme cari pot contribui la perfecționarea instituțiunii noastre și la dobândirea rezultatelor celor mai practice și mai folositoare pe sama băncilor aparținătoare însoțirii «Solidaritatea».

* * *

În ultima noastră conferență, cum știți, ne-am ocupat în deosebi cu două chestiuni și anume 1: cu *rezultatele obținute până acum prin revizuire* și 2: cu *mijloacele prin cari activitatea băncilor noastre va putea fi îndreptată pe o cale mai corespunzătoare intereselor noastre financiare-economice*. Cea dintâi a fost o chestiune care privia cu deo-

se bire problemele tehnice, administrative și de bilanț ale băncilor noastre, pe când cea de a doua o chestiune ce se referă la politica de afaceri a institutelor noastre de bani. Cu privire la cea dintâi, am declarat — pe baza constatărilor faptice — că cu rezultatele ajunse putem fi destul de mulțumiți, iar cu privire la cea de a doua că pe viitor lucrările noastre le vom întregi prin aceea că vom face obiect de aprețiere și normele după cari se conduc băncile noastre, stăruind cu tot dinadinsul pentru delăturarea acelor defecte organice de care suferă de prezent organizația noastră de bancă. La discutarea acestor chestiuni am intrat ce-i drept și în amănunte, fără însă să concludem în special asupra lor. Așa fiind părerea mea este că lucrările conferinței noastre de azi trebuie să se extindă în prima linie asupra acelor amănunte, ale chestiunilor sus amintite, cari vor fi menite să dea un îndreptar mai detaliat și lămurit asupra activității noastre din viitor. Intru cât deci și Onorata Conferință află, că aceasta e bine, rog să mi-se permită pe baza propriilor Dv. rapoarte despre revizuri — să intru în amănuntele chestiunilor discutate în prima noastră conferință.

I. BCU Cluj / Central

Am zis, Onorată Conferință, că cu rezultatele de până acum ale revizuirilor ne-am declarat destul de mulțumiți. Și nici că se putea altcum. Căci în comparație cu trecutul și în deosebi în comparație cu băncile străine similare, atât ce privește tehnica și administrația băncilor noastre cât și întocmirea reală și prevăzătoare a bilanțelor lor ne aflăm în progres. Progres desăvârșit însă vom obține numai atunci dacă vom stabili o unitate de vederi și de acțiune în toate amănuntele acestor trei chestiuni de importanță pentru viitorul membrilor însoțirii noastre, amănunte dintre cari îmi permit a pune în discuție următoarele:

1. Contabilitatea respective sistemele de contabilitate folosite la băncile noastre. Cu privire la aceasta chestiune, ideal ar fi dacă s'ar putea stabili și introduce pentru toate băncile noastre un sistem de contabilitate uniform, practic și ușor. Aceasta însă — fie că nu în toate părțile avem oameni, cari să aprecieze chestiunile de contabilitate cum ar trebui, fie că afacerile singuraticilor bănci diferă și deci reclamă sisteme de contabilitate diferite — e cu neputință. Tocmai de aceea vor trebui admise sisteme diferite și revizorii, cari desigur cunosc aceste sisteme, tot ce vor trebui să facă va fi să vegheze ca ele să fie corecte și — intru cât se poate — simple și ușoare. Schimbările în sistemele de contabilitate —

dacă nu sunt reclamate imperios — să se evite și special să se evite experiențele nouă, neprobate pe acest teren. Tot asemenea să se evite schimbările în eventualele inovațiuni introduse deja chiar prin un revizor-expert. Cerem aceasta pentru că avem cunoștință că la unele institute s'au făcut — la recomandarea revizorilor — schimbări prea dese, cari au sporit în mod însemnat munca tehnică fără să aibă rezultate cu mult mai bune pentru sistemele de contabilitate folosite. Astfel de schimbări nu influențează în mod favorabil asupra cuvântului revizorilor, care trebuie să fie hotărîtor și statornic. Și ca să fie astfel e de lipsă ca revizorii noștri — cum am zis mai sus — să aibă în vedere în prima linie corectitatea sistemelor de contabilitate, evitând a schimba, fără motive ponderoase, formele lor.

Alătura cu schimbările în sistemele de contabilitate, trebuie purces cu grije și la introducerea de inovațiuni, cu deosebire acolo unde lipsesc elementele pentru a le putea pătrunde. Astfel avem cunoștință că la unele din băncile noastre mici — din lipsă de oameni pricepuți — contabilitatea se poartă așa de defectuos și de manc, încât unii revizori trebuie să o refacă pe ani întregi. În asemenea cazuri tendința trebuie să fie a simplifica și a reduce lucrările de contabilitate la acele evidente strict necesare, pe baza cărora se pot construi ușor cărțile principale. Practic și destul de generalizat este — între altele — așa numitul jurnal de cassă sistem american, care dacă e corect purtat, poate servi de bază la cărțile principale, în cari întroducerile se pot face — fără greutate — prin vre-un om de specialitate. Urmându-se astfel, munca se simplifică și rezultatul e mai sigur.

2. Administrația la băncile însoțite. Aceasta are să fie corectă din toate punctele de vedere. Pentru a supraveghea corectitatea în administrarea unei bănci se recere ca revizorii noștri să fie pe cât de riguroși, pe atât de dreپți și consecvenți și ca ei să scoată în relief nu numai părțile defectuoase administrative, ci și pe cele bune. Indulgența, trecerea cu vederea nu pot avea loc la revizuirea administrației unei bănci. Tocmai de aceea ar fi de dorit ca felul de administrare al cassei, valorilor de tot felul etc. să fie supus unei reviziuni cât de minuțioase și defectele observate, — delăturate. Pe lângă aceasta va trebui pus pond și pe cercetarea relațiilor dintre conducători, cenzori și slujbașii băncilor, cari trebuie să fie față de ei mai severi ca față de orișicine. Cerem aceasta pentru că cu privire la chestiunile de acest fel până acum s'a făcut foarte puțin. Când o cerem însă nu putem să re-

petăm îndeajuns că cercetările de natura aceasta să se facă încet, temeinic și cu precauțiune, dacă e vorba ca ele să fie și de folos.¹ Comunicarea rezultatelor de aceasta natură deosemena are să se facă cu precauțiune și cu discreția necesară. Cu un cuvânt, părerea noastră este, că administrația corectă la băncile noastre trebuie să fie pentru revizori o preocupățiune de căpetenie și cu mult mai de seamă ca până acum.

3. *Bilanțul băncilor noastre.* Cu privire la acest obiect, rapoartele d-lor revizori ne dau mult material de meditat. Ei constată că deși s'au făcut îmbunătățiri esențiale în raport cu soliditatea bilanțelor, totuși mai e destul de făcut. În prima linie constată că e bine să se adune rezerve în pozițiile tranzitorii și deci cer *eliminarea intereselor restante*, nu numai de formă, ci și de fapt,² o procedură, care trebuie aprobată. Și dacă d-nii revizori în totalitate sunt pentru această idee, ar trebui să se decidă ca pe viitor în această privință să porceadă solidar și eliminarea intereselor restante să se facă la tot cazul — fie chiar și cu reducerea profitului curat — se înțelege fără însă a deteriora poziția intereselor anticipative. Sub titlul *diverși debitori* se iau la unele bănci — cum ni-s'a raportat — și poziții, cari, pentruca bilanțul să fie cât mai real, ar trebui deosemena eliminate. Astfel se iau cu deosebire spese advocațiale și anticipațiuni de proces. Acestea — credem noi — îndată ce prezintă câtuș de puțină dubietate, vor trebui reduse respective eliminate dintre active. Mai departe *pretenziunile pendente*,³ rămase în restanță și neregulate vreme îndelungată, deosemena vor trebui stărui să se elimineze dintre active câtă vreme nu sunt de o siguranță din toate punctele de vedere justificată. Căci chiar și numai faptul, că o societate e silită să țină pendente vreme îndelungată e deajuns pentru a arată că pretenziunile la cari se referesc nu sunt dintre cele mai sigure și mai bune. Avem destule bănci, cari porced cu cea mai mare rigoare față de pretenziunile lor pendente și nu le iau la bilanț. Exemplul acestora, credem, ar fi cel mai potrivit mijloc de a înduplecă și pe băncile cu

¹ Special să se cerceteze relația dintre fișcali și institutele de bani. Această din cauză că s'a constatat în unele locuri, cu deosebire la băncile mici, că advocații concrezuți nu țin seamă, cum ar trebui, de adevăratele interese ale băncilor la care sunt angajați, ceea ce adeseori e o adevărată calamitate. Experiențele triste în această privință nu sunt tocmai rari și ele se arată — ici-colo — și cu alții dintre cei interesați pe la unele bănci.

² Unele bănci arată numai saldul intereselor tranzitoare prin ce se eludează puțința unei aprecieri juste a bilanțelor. Astfel de proceduri adeseori fac o impresie mai rea decât dacă se indică raportul exact dintre interesele tranzitoare active și pasive.

³ Avem cunoștința ca la unele bănci există pendente și de câte 8—10 ani.

pretenziuni restante relativ prea mari, să le urmeze. Ar fi bine deci ca și în această privință să se decidă o procedură solidară la revizori. Dar dintre toate chestiunile de bilanț credem că chestiunea cea mai însemnată este *stabilirea profitului net*. În această privință ar fi de dorit să se generalizeze acea procedură a unora dintre revizorii noștri după care profitul net să se stabilească numai după ce s'a constatat existența acelor rezerve latente, cari condiționează soliditatea adevărată a unui bilanț și cari pot asigura susținerea unui profit normal și pentru vremuri excepționale. A stabili măsura rezervelor latente e cu neputință. Aprețierea lor rămâne la judecata revizorilor noștri experți și tot ce li se cere este, pe deoparte să nu fie prea liberali în stabilirea profitului, pe de altă parte — iarăși — să nu fie prea riguroși, căzând în extreme.¹ Calea ce au să o urmeze în această direcție se indică de sine prin împrejurările și situația financiară în care se găsesc singuraticile noastre bănci.

Nu știu, Onorată Conferență, cum vor fi aprețiate observările noastre cu privire la bilanț. De una sunt sigur. D-Voastră le veți apreția după cuviință și desigur veți stabili procedurile comune de urmat în chestiunile ce mi-am permis a le supune deliberării D-v.

II.

Trecând după aceasta la a doua chestiune cu care ne-am ocupat în conferența noastră trecută, la mijloacele prin cari activitatea băncilor noastre va putea fi îndreptată pe o cale mai corespunșătoare adevăratelor noastre interese economice-financiare, trebuie să declarăm că preocupățiunea conferenței în această direcție, a făcut bună impresie și a fost aprobată de toți factorii competenți ai băncilor noastre. Ca o dovadă amintim împrejurarea, că direcțiunea «Solidarității» prin circularul său din 24 April a. c., adresat băncilor însoțite, a accentuat în parte aceleași principii pe cari le-am remarcat și în prima noastră conferență cu privire la acest obiect.

Dintre amănuntele cari s'au discutat în legătură cu această chestiune și pe cari voim a le face în special obiect de discuție amintim următoarele:

¹ Din rapoartele intrate la «Solidaritatea» ne-am convins că au fost cazuri în cari stabilirea unui profit mai urcat a fost de interes pentru anumite persoane dela institutele revidate și că intențiile rezonabile ale unor revizori au fost îngreunate de punctul de vedere prea liberal pe care s'au pus alți revizori. Pe de altă parte s'a constatat că procedura cu tact și energică a unor revizori — în unele cazuri — a putut suprapune interesele institutului față de cele personale.

II. Cu privire la îndreptarea activității băncilor noastre în conformitate cu adevăratele interese economice-financiare, revizorii:

a) vor continua a stăruî să se reducă creditele de reescont la limita normală;

b) vor recomanda formarea și augmentarea de rezerve de efecte și vor stăruî pentru mobilizarea pretensiunilor active la bănci în sensul circulației din 24 April a. c. a direcțiunii «Solidarității»;

c) vor lua sub cercetare deosebită afacerile excepționale la cari sunt sau vor să se angajeze unele din băncile noastre, ca afaceri de realități și parcelari, expunându-și special la cei competenți părerea lor în cauză și să facă propunere concretă în acest obiect;

d) vor stăruî pentru augmentarea sistematică și cât mai abundentă a rezervelor proprii și la reducerea dividendelor acolo, unde acestea nu sunt justificate.

Mai departe:

III. Vor continua a stăruî pentru fuzionari și centralizarea afacerilor de bănci și acolo unde vor afla de bine și de necesar vor lua înșiși inițiativa acestor fel de acțiuni; totasemenea vor stăruî pentru delăturarea concurenței, acolo unde ea se dovedește de păgubitoare intereselor economice.

IV. Propunem direcțiunii «Solidarității» să se ocupe cu chestia instituirii de revizori permanenți în care scop pentru adunarea materialului de studiu necesar, poate lua în considerare — după buna sa chibzuială — serviciile oricăroră dintre membrii conferenței.

Raportul prezentat de secretarul „Solidarității” a fost acceptat ca bază la discuții, iar propunerile făcute s’au primit — după ce s’au pertractat punct de punct — aproape fără modificări.

Discuțiile urmate, la cari au luat parte cu deosebire dnii Parteniu Cosma, Sava Raicu, Iosif Lissai, Dominic Rațiu, Nicolae Căciulă, Ioan Moldovan, Constantin Popp, Iosif Oncioiu, Ioan Perian și Ioan I. Lăpădatu au fost instructive și folositoare, ceea ce au recunoscut toți cari au participat ca asistenți la aceasta conferență. La discuția de sub II c) dl Nicolae Căciulă a prezentat din partea direcțiunii „Economul” o propunere cu privire la rezolvirea unor probleme agrare. Propunerea — neputând fi pertractată în șirul obiectelor conferenței — a fost transpusă direcțiunii „Solidarității”.

Conferența a durat mai bine de trei ciasuri. La sfârșitul ei președintele „Solidarității” a mulțumit participanților pentru interesul dovedit și special pentru modul demn și serios în care au pertractat obiectele puse în discuție. Din partea conferenței dl Sava Raicu a mulțumit dlui Parteniu Cosma că a inițiat aceste

importante conferențe ale revizorilor-experti și că se îngrijește de continuarea lor. A arătat foloasele ce rezultă și cu deosebire ce vor rezultă în viitor din aceste conferențe, cari dorește să fie conduse încă multă vreme de dl Parteniu Cosma. Conferența s’a terminat cu sincere aclamări la adresa venerabilului președinte al „Solidarității”.

Adunarea generală a „Solidarității”.

Adunarea din anul acesta a „Solidarității” a fost, de sigur cea mai mare și cea mai succesă. Interesul față de această adunare s’a dovedit că a fost până acum neajuns. Au participat peste jumătate din băncile asociate cu câte unul sau doi reprezentanți și afară de aceea și o mare mulțime de public român și chiar și străin.

Adunarea s’a ținut Duminecă la orele 10 a. m. în sala festivă a magistratului orașenesc din Caransebeș. A fost deschisă de dl președinte Parteniu Cosma care salută pe cei prezenți, își exprimă bucuria pentru interesul ce se manifestă față de lucrările „Solidarității” și dă expresiune credinței, că acest interes va fi nu stimul pentru ca lucrările începute la însoțirea băncilor noastre să se continue cu zel și stăruință și mai mare. — Notar al adunării a fost numit secretarul „Solidarității” dl Ioan I. Lăpădatu, scrutinătorii dnii Dominic Rațiu și Dr. Izidor Pop iar verificători ai procesului verbal dnii Sava Raicu și Constantin Popp. Constituindu-se biroul, s’a intrat în pertractarea obiectelor dela ordinea zilei. După citirea rapoartelor direcțiunii și ale comitetului de supraveghiere, acestea s’au primit împreună cu bilanțul pro 1911.

S’a trecut apoi la alegerea celor trei membri ai direcțiunii al căror mandat expiră și la alegerea membrilor comitetului de supraveghiere. Înainte de a se purcede la alegere, dl Ioan I. Lăpădatu mulțumește adunării pentru încredere și renunță la mandatul de membru în direcțiune. În urma acestei renunțări, adunarea a ales cu unanimitate patru membri în direcțiune și anume pe doii Parteniu Cosma, Romul Cărăbașiu, Constantin Popp și Dominic Rațiu. În comitetul de supraveghiere au fost realeși dnii Nicolae Ivan, Dr. N. Comșa, Petru Stoica, Const. Hârția și Mateiu C. Jiga. La sfârșitul ordinei de zi s’au făcut trei propuneri pe cari ținem să le amintim separat. Cea dintâiu e propunerea dlui director Raicu ca să se recomande băncilor asociate să-i aleagă în organele lor administrative sau de control — întru cât nu au — și câte un bărbat de specialitate. Cea de a doua e propunerea dlui Dr. Aurel Cosma ca băncile asociate să contribuie cât mai mult pentru ajutorarea inundațiilor din Banat și cea de a treia, propunerea dlui Nicolae Căciulă că la adunările viitoare direcțiunea „Solidarității” să se îngrijească să se țină și câte 2—3 prelegeri de interes pentru băncile asociate. Asupra acestor propuneri și

cu deosebire asupra propunerilor dlor Raicu și Căciulă vom reveni într'unul din numerii proximi ai „Revistei Economice“.

După adunare s'au făcut vizite la diferiți frunțași din Caransebeș, iar la 1 p. m. a urmat masa comună (banchetul) în sala cea mare a hotelului Lichtnekert. Și la banchet ca și peste tot în tot decursul adunărilor a domnit o vie preocupățiune față de problemele noastre economice. De această preocupățiune au fost inspitate și toastele ținute. Au vorbit dnl Dr. Nicolae Ionescu, Parteniu Cosma, Dr. Gavril Tripon și Ioan I. Lăpădatu. Dl Parteniu Cosma a fost obiectul unei frumoase și însuflețite manifestări.

După masă, oaspeții au făcut o mică excursiune la Teuș, loc de viligiatură al Caransebeșului. Aci s'a aranjat un festival în favorul fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria. Intre punctele festivalului cel mai interesant și mai însemnat a fost conferența dlui Dr. V. Braniște, directorul „Drapelului“ despre „Românii macedoneni în istoria noastră“. Spațiul ne e prea îngust decât să putem da, fie și numai în rezumat frumoasa conferență a dlui Braniște. Amintim aci, că între altele dl Braniște a fixat și faptul — cunoscut dar neremarcant — că chiar și băncile române dela noi au să fie mulțumitoare sprijinului ce românii macedoneni au dat totdeauna acțiunilor culturale și naționale. Căci — zicea dânsul — dacă la înființarea „Albinei“ lipsia sprijinul și interesul Mocsonyestilor și al aderenților lor — această bancă nu s'ar fi putut înființa precum s'a înființat. „Albina“ apoi a dat impuls la înființarea celorlalte bănci și tot ea a inițiat și ocrotit organizația ce o au azi ele în „Solidaritatea“. Constatăm, că dl Braniște are toată dreptatea și băncile române, special „Albina“ nu vor uita nici odată sprijinul ce l-au avut și-l mai au și azi în familia Mocsonyestilor cea mai aleasă reprezentantă a macedonenilor intrați în corpul poporului român din Ungaria.

După cum aflăm festivalul a avut și venit material corăspunzător, venit care va contribui și el la sporirea atât de mult reclamată a fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor noștri.

Participanții la această adunare generală a „Solidarității“ vor fi indicați în procesul verbal luat cu aceea ocaziune și pe care sperăm să-l putem publica în numărul viitor al „Revistei Economice“.

Concluzii pe urma celor trei potopuri din Caraș-Severin.

Potopurile din 1910 și cel din zilele trecute, care au făcut ravagii așa de teribile în Caraș-Severin, trebuie să fie un memento pentru toți. Ele nu pot să fie decât consecvențe irevitabile pe urma unor păcate săvârșite de populațiunea de acolo contra legilor naturii, fapte care se răzbună mai de grabă sau mai târziu.

În primarticolul publicat asupra potopului întâmplat în Sărbătorile Rusalilor din a. c. în Nr. 11675

dela 3 Iunie al ziarului „Siebenbürgisch-Deutsches Tagblatt“ din Sibiu, se fac unele constatări și concluzii, care e bine să fie cunoscute și publicului nostru cetitor. Din numitul articol dăm și noi în cele următoare câteva părți, cu gândul de a atrage luarea aminte a populațiunii românești din Banat și de pretutindeni asupra primejdiei ce o așteaptă dacă nu va lua măsuri grabnice pentru îndreptarea cauzelor ce dau anză acestor catastrofe.

„...Să fie în adevăr numai o întâmplare, se scrie în numitul ziar, că în comitatul Caraș-Severin s'au întâmplat aceste potopuri așa de ingrabă unul după altul? Și nu e oare foarte suspicios, că deastădată exundarea, ca și la pustiirea din Valea-Cernei, a ajuns o înălțime, ca și care de când își aduc oămenii aminte nu s'a mai întâmplat, cel puțin până acum nu s'a putut observa? Apa a ajuns peste un metru al măsurii maxime acceptate. Apoi: la Mehadia, aproape de băile Herculane, este un pod vechiu de peatră, construit... înainte cu 150 de ani. Acestui pod.. apa nu i-a făcut nici odată stricăciune. În acest curs îndelungat de timp, până în anul 1910, când a rupt și din el o parte. Din aceste se poate ușor conchide, nu că cvantul de apă nu ar fi fost nici odată în curs de 150 de ani așa mare ca acum, ci că acum nu a fost dată posibilitatea de a opri apa umflată prin ploii. Căci riurile și pârăiele, în timp de ploii îndelungate, umflându-se din an în an tot mai mult, capabilitatea de absorbire a munților a devenit tot mai slabă. Și aceasta concluzie este adevărată, pentru că e fapt că aceste catastrofe pricinuite de apă sunt numai o urmare a devastării tot mai mari a pădurilor din munți și că astăzi, durere, se poate vorbi de o pleșuvire a munților din comitatul Caraș-Severin.

„Este un lucru neconștiincios modul cum sunt manipulate pădurile. O forestierie care să lucreze după un plan noi nu avem, numai pădurile statului sunt protejate și oprite de fapt.

Pădurile cari stau sub administrația așa numitei Comunități de avere și pădurile comunale sunt supuse mai mult sau mai puțin unei complete culturi rapace, cu toate că ele ar trebui apărate; ele au și un personal de inspecție și aparatul lor administrativ este, conform împrejurărilor, foarte mare, însă în realitate nici un om nu poartă de grijă că pădurile de fapt sunt în starea cum se află introduse în cărți, că de fapt ele sunt astfel administrate cum stabilesc din timp în timp comisiile de examinare dirigătorești, care mai mult sau mai puțin se rezumă în o vizită a unor organe oficiale ale forestieriei și cu un banchet care urmează după aceea. Ce e drept administrația nu este de loc frauduloasă, ici-colo personalul forestieriei a singuraticelor comune își dă chiar osteneală ca să oprească și supravegheze pădurile, cu toate aceste însă prevaricațiile de pădure se urmează neimpedecate.

„Comitatul Caraș-Severin este locuit în regiunile lui muntoase mai numai de Români. Românul aici e însă păstor. Economia sa de pășunat este foarte primitivă și stă într'aceea că cu turmele lui de oi, capre sau porci cutreeră neîntrerupt aceleași locuri. Prin ceea ce o împospătare de pădure tânără în codru este împedecată cu desăvârșire. Adevărat că acestor păstori le stă liber la dispoziție numai pădurea comună, în pădurile comunității de avere trebuind să plătească o anumită arandă, însă paguba este aceeași. Pe lângă aceste ei mai au obiceiul a întrebuiță ca nutreț pe seama oilor și caprelor în timpul iernii frunză uscată.

Ei taie spre acest scop crângi cu frunze și tufari mai tineri de stejar, pe cari îi uscă și păstrează în șopuri. Prin aceasta se despoie de arbori an de an teritoriul uriașe. Apoi, iarna, când e multă zăpadă și li-s'a gătat nutrețul pentru oi și capre, ei taie arbori mari, pe cari se mai află frunze uscate, pentru ca aceste împreună cu mugurii și ramurile sucoase să le dea animalelor ca nutreț... Astfel se despoie în fiecare an munți întregi, pădurea nu se poate împrosăta din cauză că e păscută deapururi cu caprele, rămânând în chipul acesta numai un sărăcăcios tufiș, printre care ploaia își face scurgerea neimpedecată. De astfel de tufișuri sunt acoperiți cei mai mulți munți din comitatul Caraș-Severin. Administrațiile comunale au totuș o scuză: ele întrețin teritoriul comunal numai ca izlaz, acesta însă se extinde peste munți prăpaștiosi și cuprinde și la comunele cele mai mici mii de jugăre. Afară de aceasta izlazarile comunale fiind situate de regulă în nemijlocita apropiere a riurilor și de pe teritoriile despoiate de pădure apa de ploaie scurgându-se cu repejune, apa riurilor se umflă năpraznic și urmarea este că se întâmplă catastrofe ca cea de acum și ca cele două din anul 1910.

„In fine ar trebui să se pună capăt acestui mod patriarhal de administrație a pădurilor. Pedepsele de prevaricații de lemn ar trebui să fie foarte aspre și ar trebui să nu se mai întâmple, că un forestier, la întrebarea, cum se face că în puțini ani s'a despoiat de pădure un mare teritor, pădurarul n'a putut să spună altă decât: „Însă fiecare rădăcină este plătită, nici un prevaricant de lemne n'a rămas nepedepsit. Omul nu înțelege că nimicirea pădurii trebuie împedecată, și că prevaricantului de lemne nu-i pasă când are să plătească când și când câteva coroane pedeapsă pentru nenumerate cară de lemne.

„O restrângere a economiei de pășunat, o desființare a sistemului de pășunat al izlazarilor și o mai bună conducere a administrației la Comunitatea de avere se impun de urgență. Pentru că aceste potopuri nu vor fi cele din urmă, ci vor urmări altele și mai mari, dacă se va continua cu despoierea pădurilor în Ungaria de sud“.

În articolul — *advertisment* —, ce l-am redat aici, în părțile sale principale, glăsuște omul expert, specialistul în chestii silvanale. Este de dorința conducătorilor actuali ai Comunității de avere de a face sfârșit sistemului de devastare a pădurilor practicat până acum și a introduce grabnic un sistem de exploatare rațional, pentru a preveni cel puțin în viitorul mai depărtat potopurile pustiitoare de oameni și avere ce au venit acum atât de des asupra populației noastre din Caraș-Severin.

CRONICA.

Raporturile comerciale dintre România și Austro-Ungaria. — Dintr'un recent raport al consulului general al României la Viena, extragem următoarele date:

Importul total al Austro-Ungariei a fost în 1909 de 2.746.331.058 coroane, iar în anul 1910 de 2.852.852.493 coroane. Importul din România a fost în anul 1909 de 125.466.269 coroane, iar în 1910 de 52.163.134 coroane. Rezultă o proporție de 45 la sută pentru 1909 și de 18 la sută pentru 1910.

Exportul total al Austro-Ungariei în 1909 a fost de 2.318.868.223 coroane, iar în anul 1910 de 2.418.605.620

coroane. Exportul în România a fost în anul 1909 de 91.784.588 coroane iar în 1910 de 102.928.873 coroane. Rezultă o proporție de 38 la sută pentru 1909, și de 42 la sută pentru 1910.

România este pentru Austro-Ungaria un debușeu însemnat, mai cu seamă în ce privește produsele industriale, al căror export a sporit de la 91 la 192 milioane coroane.

În schimb, Austro-Ungaria, primește aproape numai produse agricole, al căror import a scăzut dela 125 la 52 milioane, adică cu 416 la sută.

Această diferență, se explică prin faptul că Austro-Ungaria a fost nevoită în 1909 din cauza relelor recolte, să-și acopere deficitul cumpărând cerealele necesare din România.

Putem dar conchide că, transacțiunile comerciale între cele două țări sunt departe de a fi raport cu forțele lor respective de producție și cu situația lor geografică.

Populațiunea orașului București în anul 1911. — Populațiunea orașului București la 31 Decembrie 1911 s'a calculat de către biroul statisticei municipale al Capitalei la 301.217 locuitori.

În cursul acestui an, Oficiul stărei civile a celebrat 3123 căsătorii și ca în toți anii de obicei în lunile Septembrie, Octombrie și Noiembrie au fost cele mai multe căsătorii. De altfel acesta este de regulă în toate țările agricole.

Din totalul căsătoriilor am avut în curgerea anului 2497 căsătorii ortodoxe, 177 catolice, 89 protestante, 13 gregoriane, 1 mahometană și 347 mozaice.

Nașterile în cursul anului expirat, au fost în număr de 9619 din cari: 7986 copii ortodocși, 407 catolici, 197 protestanți, 409 gregoriani, 975 mozaici, 2 mahometani și 3 fără religie.

Mortalitatea anului expirat s'a urcat la cifra de 7844 decedați din cari: 6448 ortodocși, 455 catolici, 174 protestanți, 41 gregoriani, 701 mozaici, 6 mahomedani și 19 de religie necunoscută.

Monedă nouă divizionară în România. — Ministrul finanțelor a pus în circulațiune un nou stoc de monede de argint de 2 lei, 1 leu și 50 bani, autorizat a le bate prin legea din 24 Martie 1909.

Aceste monede se deosebesc de cele puse anterior în circulațiune numai prin milesimul, care este 1912, în loc de 1910 și 1911 și al celorlalte.

Așa dar, monedele de 2 lei, poartă pe avers efigia M. S. Regelui și pe margini cuvintele „Carol I. Rege al României“; pe revers, în mijloc, se reprezintă o tânără țărăncă cu furca în brâu pășind pe un lan cu snopi de grâu: la dreapta cuvintele „2 lei“ și milesimul 1912, iar la stânga cuvântul „România“.

Monedele de 1 leu poartă aceeași efigie și inscripție, afară de cuvântul 2 lei, care este înlocuit cu „1 leu“.

Monetele de 50 bani poartă pe avers aceeași efigie și inscripție ca și monetele de 2 lei și 1 leu, pe revers în mijloc coroana regală și o ramură bogată de oliv, iar pe margini cuvintele „România, 50 bani“.

Valoarea monedei naționale a României în circulație la 31 Martie 1912 este următoarea:

Aur	10.725,000
Argint în monedă de:	
5 lei	23.660,400
2 „	18.098.710
1 „	19.934,465
50 bani	8.575,490

Argint total 71.264.065

Nickel	10.500,000
Aramă (1 și 2 bani)	965,000

Adecă un total de 93.479,065 lei.

Pagubele cauzate de potopul din comitatele Caraș-Severin și Timiș. Conform rapoartelor oficiale ale vicecomișilor pagubele cauzate de inundațiile recente în zidiri, alimente, vite și sămănături sunt evaluate în Caraș-Severin cu enorma sumă de K. 8.609.120, în care sumă nu se cuprind pagubele căilor ferate de stat și societate locale, apoi ale cătorva societăți industriale.

În comitatul Timiș pagubele se urcă la K 2½ milioane, fără pagubele în sămănături din cercul Biserica Albă, cari nu s'au putut calcula încă.

Sumar.

Propaganda pentru intruparea însoțirilor economice sătești. — Conferența Revizorilor „Solidarității”. — Adunarea generală a „Solidarității”. — Concluzii pe urma celor trei potopuri din Caraș-Severin. — *Cronică:* Raporturile comerciale dintre România și Austro-Ungaria, Populațiunea orașului București în anul 1911, Monedă nouă divizionară în România, Pagubele cauzate de potopul din comitatul Caraș-Severin și Timiș.

„**TÂRNĂVEANA**”, institut de credit și economii soc
pe acții în Sighișoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **contabil conducător** se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. reflectanți se dovedească absolvirea școalei de specialitate;

2. serviciul prestat până acuma la vreun institut și capabilitate de a conduce independent toate ajenzile de contabilitate,

3. purtarea morală inescapabilă. Cei liberi de miliție vor fi preferați. Primul an de serviciu aplicarea va fi provizorie, ear după serviciu corespunzătoru de un an va urma definitivarea.

Dotăția acestui post, în anul prim deprobă este:

a) salar anual K 1400 plătit în rate lunare anticipative.

b) bani de quartir K 360.

c) tantiema statutară.

După definitivare:

a) salar anual K 1600.

b) bani de quartir K 480.

c) tantiema statutară.

Salarul fundamental de K 1600 tot la 3 ani se urcă cu K 200.

Postul este de a se ocupa imediat, sau cel mult până la 1 Iulie a. e. st. n.

(149) 1—3

Diracțiunea

„ARDELEANA”

institut de credit și de economii, societate pe acții
în Orăștie.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **director-executiv** și de **secretar** la institutul nostru, se escrie concurs cu termin până la 30 Iunie st. n. a. c.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru **director**:

a) salar fundamental K 4800 la an;

b) bani de cvartir 30% a salarului fundamental;

c) 5 adause cvincevenale de câte 10% a salarului fundamental;

d) tantiemă în sumă de 1% a venitului net anual, computată conform statutelor;

e) diurne și spese de călătorie conform regulamentului special;

f) drept la pensie în condițiile normativului referitor.

Pentru **secretar**:

a) salar fundamental K 2400 la an;

b) și c) ca la director;

d) tantiemă statutară;

e) și f) ca la director;

Concurenții la postul de director au să arăte competența lor teoretică și practică pentru conducerea afacerilor institutului, iar dela reflectanții la postul de secretar, se cere evaluare iuridică și praxă de bancă premeară, sau evaluare comercială teoretică.

Eventuale informări, ce s'ar dori se pot cere dela direcțiunea institutului.

Dat din ședința plenară a direcțiunii ținută la 24 Maiu 1912

3—3

Diracțiunea.